

Przedmowa	9
Objaśnienia	10
WIEK XX. CZĘŚĆ II: PO ROKU 1956	11

1. Literatura utraconych ojczyzn

Utracone ojczyzny w literaturze emigracyjnej i krajowej – Przemieszczenia ludności w latach 1944–1949 (mapka) – Zagrożona tożsamość narodu i mit Kresów – Idealizacja i pamięć – Dramat samotności i wydziedziczenia – Odziedziczona nostalgia (Paweł Huelle) – Wojenne migracje (Niemcy i Günter Grass)

Teksty. Wskazówki do analizy i interpretacji. Czytamy i interpretujemy

Jan Lechoń, „ <i>Bzy w Pensylwanii</i> ”	14
<i>To, w co tak trudno nam uwierzyć</i>	15
▶ Przypomnienie lektury z gimnazjum: Wiersze Kazimierza Wierzyńskiego	15
Kazimierz Wierzyński, <i>Kufer</i>	16
Tadeusz Konwicki, <i>Kronika wypadków miłosnych</i> (fragment)	17
▶ <i>Dolina Issy</i> , film w reż. Tadeusza Konwickiego. Oglądamy i interpretujemy	21
▶ Henryk Waniek, plakat filmowy <i>Dolina Issy</i>	21
Józef Mackiewicz, <i>Droga donikąd</i> (fragmenty)	22
Günter Grass, * <i>Błaszany bębenek</i> (fragment)	25
Czesław Miłosz, * <i>O wygnaniu</i> (fragment)	26
* Język a rzeczywistość. Językowy obraz świata	29
Do przemyślenia przed egzaminem	35

2. Literatura i egzystencja

Sens życia po katastrofie – Filozofia egzystencjalna Sartre’a – „Zwycięstwo absurdałne” według Camusa – Absurd – Śmierć i współczucie – Choroba jako metafora – Egzystencjalizm w kinie – Polska poezja nurtu egzystencjalnego

▶ Alberto Giacometti, <i>Idący człowiek</i> . Oglądamy i interpretujemy	36
Teksty. Wskazówki do analizy i interpretacji. Czytamy i interpretujemy	
Albert Camus, <i>Dżuma</i> – Przewodnik po lekturze	39
<i>Dżuma</i> (fragmenty)	40
Gustaw Herling-Grudziński, * <i>Pietà dell’Isola</i> (fragmenty)	44
Tadeusz Różewicz, <i>W środku życia</i>	47
<i>Drewno</i>	49
<i>Spadanie, czyli o elementach wertykalnych i horyzontalnych w życiu człowieka współczesnego</i> (fragmenty)	50
Ewa Lipska, * <i>Testament</i>	53
* <i>Tu pracuję</i>	54
Stanisław Grochowiak, * <i>Płonąca żyrafa</i>	54
Wisława Szymborska, <i>Obmyślam świat</i>	56
*** [<i>Nicość przenicowała się także i dla mnie</i>]	58
<i>Utopia</i>	59

Komentarz	
Stanisław Balbus, [Poetycki warsztat Szymborskiej]	60
Aby było wiadomo, o co chodzi. Jak zbudować tekst spójny	62
Do przemyślenia przed egzaminem	67
3. Dramat i teatr groteski	68
Najwybitniejsi polscy przedstawiciele – Cechy dramatu groteskowego – Egzystencjalny paraliż bohatera <i>Kartoteki</i> – Groteskowy model społeczeństwa w <i>Tangu</i> Mrożka – Teatr absurdu	
Texty. Wskazówki do analizy i interpretacji. Czytamy i interpretujemy	
Tadeusz Różewicz, <i>Kartoteka</i> – Przewodnik po lekturze	70
<i>Kartoteka</i> (fragment)	70
Sławomir Mrożek, <i>Tango</i> – Przewodnik po lekturze	73
<i>Tango</i> (fragment)	74
▶ Andrzej Pałowski, plakat teatralny <i>Tango</i> . Oglądamy i interpretujemy	80
▶ <i>Zezowate szczęście</i> , film w reż. Andrzeja Munka. Oglądamy i interpretujemy	81
Komentarz	
Tadeusz Nyczek, [„ <i>Tango</i> ” Sławomira Mrożka – sztuka polska i uniwersalna]	82
Do przemyślenia przed egzaminem	84
4. Więcej niż sztuka. Białoszewski i duch eksperymentu	85
Neoawangarda – Eksperyment twórczy i aktywny odbiór – Zapis eksperymentu: Opalka i czas – Nowe tworzywo sztuki – Nowe formy sztuki – Miron Białoszewski – Poeta „osobny” – Nierozdzielność sztuki i życia – Język poezji Białoszewskiego – Poezja lingwistyczna – Tradycja jako inspiracja – Teatr Osobny	
Texty. Wskazówki do analizy i interpretacji. Czytamy i interpretujemy	
Miron Białoszewski, <i>Szare eminencje zachwytu</i>	89
<i>Sprawdzone sobą</i>	90
<i>Obierzyny (2)</i>	91
<i>wywód jestemu</i>	92
<i>namuzowywanie</i>	92
<i>Ja stróż latarnik nadaję z mrówkowca</i>	94
[<i>ŚMIERĆ tak uzwyczajnia</i>]	94
Komentarz	
Janusz Sławiński, <i>Białoszewski: być sobie jednym</i> (fragment)	95
Do przemyślenia przed egzaminem	97
5. Poezja, która ocala. Powojenny klasycyzm	98
Kim są klasycy – Żywa tradycja – Odpowiedź na zagrożenia współczesności (Eliot i Mandelsztam) – Wielki Kod – Ogród tradycji i cmentarz nowoczesności – Miłosz i Herbert	
Texty. Wskazówki do analizy i interpretacji. Czytamy i interpretujemy	
Leopold Staff, <i>Problemy</i>	100
<i>Wiosna</i>	101
Czesław Miłosz, <i>Campo di Fiori</i>	101
<i>Świat (poema naiwne): Wiara, Nadzieja, Miłość</i>	103
<i>St. Ign. Witkiewicz</i>	105

<i>Przedmieście</i>	106
▶ Przykładowa interpretacja: „Przedmieście” Czesława Miłosza	107
<i>Który skrzywdziłeś</i>	108
<i>Zakłęcie</i>	108
Zbigniew Herbert, <i>Tamaryszek</i>	110
<i>Apollo i Marsjusz</i>	111
<i>Powrót prokonsula</i>	113
<i>Przesłanie Pana Cogito</i>	114
<i>Potęga smaku</i>	116
Adam Zagajewski, <i>Lawa</i>	118
Julia Hartwig, * <i>Potrzeba</i>	119
Jarosław Marek Rymkiewicz, * <i>Jakie światło</i>	120

Komentarz

Zygmunt Kubiak, <i>Pożegnanie dzieciństwa</i> (fragment)	121
--	-----

Do przemyślenia przed egzaminem	123
--	-----

6. Duch oporu i zmiany

Kalendarium wydarzeń politycznych – Nasza mała stabilizacja – Poeci Nowej Fali – Przeciwno kłamstwu nowomowy – Kino moralnego niepokoju – Poezja jako forma protestu – Poza cenzurą – Drugi obieg wydawniczy – Poezja stanu wojennego

Teksty. Wskazówki do analizy i interpretacji. Czytamy i interpretujemy

Stanisław Barańczak, <i>Spójrzmy prawdzie w oczy</i>	127
<i>Wypełnić czytelnym pismem</i>	128
<i>Garden party</i>	129
Jan Polkowski, * <i>Tak, jestem obcy</i>	130
Jan Paweł II, Homilia wygłoszona na Placu Zwycięstwa w Warszawie 2 czerwca 1979 (fragmenty)	131

▶ <i>Ucieczka z kina „Wolność”</i> , film w reż. Wojciecha Marczewskiego. Oglądamy i interpretujemy ..	135
--	-----

Komentarz

Jerzy Kwiatkowi, <i>Słowo Barańczaka</i> (fragment)	136
---	-----

Jak mówić o tym, że coś jest dobre lub złe. Język wartości, wartości w języku	138
--	-----

Do przemyślenia przed egzaminem	144
--	-----

7. Przygoda z wolnością

Pokolenie „bruLionu” – Antyromantyczni szydery – Samotność artysty – Kultura alternatywna – Rok 1989 – Literatura kobiet – Inicjacje i wtajemniczenia w nowej prozie – Małe narracje – Postmodernizm po polsku – Filozofia i estetyka postmodernizmu – Proza światowa: Cortázar, Márquez, Heller, Vonnegut, Eco

Teksty. Wskazówki do analizy i interpretacji. Czytamy i interpretujemy

Marcin Świetlicki, * <i>Dla Jana Polkowskiego</i>	150
Miłosz Biedrzycki, * <i>Akslop</i>	151
Jacek Podsiadło, * <i>Don't leave me</i>	152
Paweł Huelle, * <i>Weiser Dawidek</i> (fragment)	153
Andrzej Stasiuk, * <i>Ptaki</i> (fragment)	154

▶ Andy Warhol, <i>Dyptyk Marilyn</i> . Oglądamy i interpretujemy	156
--	-----

Jak piszemy na blogach, czatach i forach. Język polski w internecie	157
--	-----

Do przemyślenia przed egzaminem	163
--	-----

8. Na progu XXI wieku. Literatura bez granic	164
Reportaż – Trzy szkoły reportażu – Poetyka reportażu – Pisarstwo inspirowane reportażem – Konflikt Wschodu i Zachodu – Otwarte granice pamięci	
Teksty. Wskazówki do analizy i interpretacji. Czytamy i interpretujemy	
Ryszard Kapuściński, <i>Podróże z Herodotem</i> (fragmenty)	165
Andrzej Stasiuk, * <i>Jadąc do Babadag</i> (fragmenty)	172
Mariusz Wilk, * <i>Wołoka</i> (fragmenty)	177
Janusz Krasiński, * <i>Twarzą do ściany</i> (fragment)	181
Hejterzy zastopowali trendsetterkę... Najnowsze zjawiska w języku polskim	184
▶ Przypomnienie wiadomości z gimnazjum: Elementarz słowotwórstwa	185
Do przemyślenia przed egzaminem	192
Do matury krok po kroku	193
Wypowiedź ustna	193
* Pisemna wypowiedź argumentacyjna	195
* Interpretacja porównawcza	199
Po co uczymy się języka polskiego. Świadomość językowa	203
Typy błędów językowych	206
Lektury dla ciekawych	210
Indeks rzeczowy	212
Indeks osób i utworów	215